

καὶ ἡ κατὰκτησις ἦτο ὀλιγοχρόνιος. Ἀκολούθως ἡ Κύπρος ὑπετάγη πάλιν εἰς τοὺς Φοίνικας, οἵτινες καὶ ἐξουσίαζαν αὐτῆς, ὅτε τὴν ἐκυρίευσαν οἱ Αἰγύπτιοι τὸ πρῶτον, ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἀμάρσιδος.

ΩΡΑΙΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Ο ΠΡΑΔΙΕ.

Ἐν τῷ καιρῷ εἰς τῶν διασημοτέρων ἀγαματοποιῶν τῆς Εὐρώπης, ὁ Κύριος Δαβίδ (D'Angers) ἐπάτει τὸ κλασικὸν ἔδαφος παντὸς ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ ὡραῖον, ὁδηγούμενος ὑπὸ τρυφερᾶς θυγατρὸς εἰς γῆν ἐξορίας, ὡς ἄλλοτε ὁ Οἰδίππου ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης, καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ Φειδίας ἐποίει τὸν Ὀλύμπιον Δία του, ὁ Γάλλος καλλιτέχνης ἐσχεδιάζε τὴν ἡρώϊ- (Φυλλάδιον 3. τόμ. ΣΤ΄.)

κὴν προτομὴν τοῦ Κανάρη, ἐν Γαλλίᾳ ἐτελεύ-
τα τὸν βίον ὁ συνάμιλλος αὐτοῦ καὶ συνάδελ-
φος Πραδιέ. Παράδοξον! ὁ πλεόν μουσόληπτος,
ὁ πλεόν ἐθνικὸς τῶν καλλιτεχνῶν, ἐγεννήθη τὸ
1790 εἰς Γενεύην, τὴν ψυχρὰν πόλιν τοῦ προτε-
σαντισμοῦ. Τὸν Πραδιέ (Pradier) ἤθελεν ὑπολά-
βει ἡ φαντασία γεννώμενον ὡς ἓνα τῶν Τυνδα-
ριδῶν, παρὰ τὰς ὄχθας Ἰλυσσοῦ τινος ἢ Εὐρώ-
τα, ἐν μέσῳ ῥοδοδαφνῶν, φωτιζόμενον ἐν τῇ γεν-
νέσει του ἀπὸ τὰς γλυκεῖας αὐγὰς οὐρανοῦ γλαυ-
κοῦ, φερόμενον εἰς τὰς ἀγκάλας νυμφῶν ἱλαρῶν καὶ
ἐν μέσῳ τῶν μυθολογικῶν μαγεῶν τῆς Ἑλλάδος
ἐκείνης, ἥτις ἦτο ἡ θετὴ γῆ καὶ τὸ θετὸν κλῖμα
τῆς εὐφύας του.

Ἐν τῇ ἐνάρξει εἰσέτι τοῦ σταδίου του, ὁ Ναπο-
λέων, ὁ μέγας αὐτοκράτωρ, ἐπεσκέπτετο τὰς ἐρ-
γασίας τοῦ Λούβρου. Ὁ Λεμὼ παρουσιάζει αὐτῷ
τὸν Πραδιέ, κομιδῇ μεράκιον, ξανθὸν καὶ βο-
στρυχῶδες τὴν κόμην· ὁ Ναπολέων θωπεύσας τὴν
κεφαλὴν τοῦ παιδὸς καὶ πιέσας εὐμενῶς τὴν πα-
ρειάν του « Ἰδοῦ, εἶπεν, ὡραία κεφαλὴ, ἥτις θέ-
λει ἐπιδόσει. » Εἶναι γνωστὸν πόσον ἐνδόξως ἡ-
λῆθευσεν ἡ προφητεία τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ Πραδιέ ἀναδείκνυται κατὰ πρῶτον τὸ 1812
διαγωνισθεὶς ὑπὲρ τοῦ μεγάλου βραβείου τῆς Ρώ-
μης. Ἀλλ' ἀποτυχὼν τότε, ἔτυχεν αὐτοῦ τὸ ἐπὶ
ἔτος, διὰ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ ὁ Φιλοκτήτης ἐν τῇ
νήσῳ Λήμνῳ. Ὁ Πραδιέ ἀπῆλθεν εἰς Ρώμην, ὅπου
ἔμεινε πέντε ἔτη. . . Ἐκεῖ βεβαίως ὠνειρεύετο τὰς
Ἀθήνας, διότι τὸ αὐστηρὸν Ρωμαϊκὸν πνεῦμα δὲν
ἤρμοζε πρὸς τὰς διαθέσεις του. Ἐθνικὸς καὶ Ἑλ-
λην τὴν ψυχὴν, ὁ Πραδιέ ἐν Ρώμῃ ἀπέπνευσε τὴν
ἀρχαιότητα εἰς τὸ ἄνθος τῆς. Εἰς τὸ Οὐατικανὸν
ἔζη ἐν θελκτικῇ οἰκειότητι μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς
τέχνης, μεταξὺ τῶν Θεῶν καὶ θεαινῶν, ἐν μέσῳ
τῶν ὡραίων καὶ ζωηρῶν πλάσεων τοῦ Ὀλύμπου
ἐκείνου, τοῦ ἐκ μαρμάρου. Σύγχρονος τοῦ Περι-
κλέους ἐθεᾶτο θαυμάζων τὴν Ἀφροδίτην, ἥτις ἀνέ-
συρε χάριν αὐτοῦ, τὸν λινὸν πέπλον τῆς, τὸν κα-
λύπτοντα τὴν λαμπρότητα τοῦ ἀθανάτου χρωτὸς
αὐτῆς. Ἄνευ ἀγώνων, ἐξ ὀρμευφύτου, ἐλκόμενος,
ὑπὸ κλίσεως ἀκαταμαχῆτου, ἐγένετο ὁ μαθητὴς, ὁ
μιμητὴς, καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὁ εὐτυχὴς πολ-
λάκις ἐφάμιλλος τοῦ Πραξιτέλους καὶ τοῦ Φειδίου.
Ὅπως ὁ Σενιέ μεταξὺ τῶν ποιητῶν τῆς Γαλλίας,
οὕτω καὶ ὁ Πραδιέ, μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν
τῆς, ἔπιον εἰς τὴν αὐτὴν ἱερὰν Ἰπποκρήνην, εἰς
τοὺς πρόποδας Ἑλικῶνος ὅν αὐτοὶ μόνοι ἐπε-
σκέφθησαν.

Οὐδεὶς, ὡς ὁ Πραδιέ, ἐννόησε τὸ ἀγνὸν τῆς γυ-
μνότητος, οὐδεὶς ἐνέδυσσε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα
διὰ τοσοῦτου ἰδανικοῦ κάλλους. Καὶ αὕτῃ ἡ ἡδυ-
πάθεια ἀγνίζεται, δὲν ἔχει παχυλὰ περικαλύμματα,
δὲν προκαλεῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἐφελκεῖ τὸν θαυ-
μασμόν, διὰ τῆς ἀφελείας, τῆς χάριτός τῆς, διὰ τῆς
γοητείας τῶν ἡδέων διαγραφῶν τῆς. Ἡ γυνὴ ἐξευ-
γενίζεται ἐν τῇ θεᾷ καὶ διαφυλάσσει ἀπόστασιν, οὐ-

τως εἰπεῖν, ψυχρᾶς μεγαλειότητος, ἣν ὁ τολμηρό-
τερος ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ διαπηδῇ. Ἡ Ἀή-
δα δύναται μὲν νὰ ὑπορίσῃ ὅταν ἔλθῃ, ὁ θεὸς
κύκνος, ἀλλὰ γινώσκει ὅτι ὑπὸ τὰς λευκὰς πτέρυ-
γας τοῦ πτηνοῦ κρύπτεται ὁ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν
τε, ὁ ἐρωτύλος Ζεὺς. Οὔτε ἡ Ὑδαλλοχη, οὔτε ἡ
Φρύνη, οὔτε ἡ εὐτράπελος Πόισις, οὔτε ἡ Κασ-
σάνδρα, οὔτε ἡ Νυσοία, ἡ ἡ Σαπφώ, (ἀγάλ-
ματα τοῦ Πραδιᾶ) δὲν μακρύνονται ἀπὸ τοῦ λε-
πτοῦ τούτου αἰσθήματος. « Ἡ Ἑλλὰς, λέγει ὁ Γάλ-
λος βιογράφος, δὲν ἤθελε βεβαίως ἀποκηρύξει ὡς μὴ
ἰδία ἔργα της, τὰς χαρίεσσας ταύτας μορφάς, καὶ ὁ
γλαυκὸς οὐρανὸς της Ἀττικῆς ἤθελεν εἶσθαι ὁ φυ-
σικὸς αὐτῶν ὁρίζων. »

Μεταξὺ τῶν ἀνδριάντων αὐτοῦ καὶ συμπλεγμά-
των εἰσὶ καὶ τὰ ἐξῆς ἐκ μαρμάρου· ὁ Φειδιάς, ἡ
Ἀφροδίτη, ὁ Προμηθεὺς, ἡ Ψυχὴ, αἱ τρεῖς Χά-
ριτες, Γυνὴ κυνηγός, Σάτυρος καὶ Μαινὰς, Ἀ-
φροδίτη παρηγοροῦσα τὸν Ἔρωτα, ὁ Ἀνακρέων
καὶ ὁ Ἔρως, Ἀμαζὼν ἱππεύουσα, Χλωρίς θαπενο-
μένη ὑπὸ τοῦ Ζεφύρου κτλ.

Ἄλλ' ἡ μοναδικὴ δόξα, καὶ ἰδιοτυπία τοῦ Πρα-
διᾶ εἶναι αἱ γυναικεῖαι γλυφαὶ του. Μετέφερε τὴν

ἀρχαιοῦτον καλλονὴν εἰς τὴν ἐνεστῶσαν ζωὴν.
ὑπὸ τὴν γλυφίδα του ἡ γυνὴ ἀνεφάνη, ὅποια ἀλη-
θῶς ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ, ἀριστοῦργημα
χάριτος καὶ καλλονῆς. Ὁ Πραδιᾶ μετέδωκεν εἰς
τὸ ἄψυχον μάρμαρον τὴν ψυχὴν της, τὰς θέσεις της,
τὴν ἁρμονίαν τῶν μελῶν της, τὸ εὐκαμπτον τῆς
κορμοσασίας της, τὸ κυματῶδες τῶν ἰσχιῶν της, τὸ
ὠραῖον σχῆμα τοῦ λαιμοῦ, τὰς ποικίλας χάριτας
τῶν κινήσεών της, τὸ εὐκίνητον, τὸ υπερήφανον καὶ
αὐτὸ τὸ μικαῦλον (mignon) αὐτῆς.

Νὰ μείνῃ ἀρχαῖος συγχρόνως καὶ νεώτερος, νὰ
συνέχεται τῷ αἵωνι τοῦ Περικλέους καὶ ν' ἀνήκῃ εἰς
τὸν ΙΘ', ν' ἀναγεννήσῃ τὸ γυμνὸν ἐν τῇ ἀγαλματο-
ποιίᾳ, νὰ καταστήσῃ τοὺς Παρισίους Ἀθῆνας, τοι-
οῦτον ἦν τὸ ἔργον τοῦ Πραδιᾶ. Ὁ θάνατος αὐτοῦ
εἶναι ζημία μεγίστη, διότι συνεπιφέρει εἰς τὸν τά-
φον μέρος τῶν μυστηρίων του καὶ πρὸ πάντων τὴν
θανυμασίαν γλυφίδα του. Ἡ γῆ ἐκάλυψε τὸ σῶμα
τοῦ τελευταίου τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Φιλοποίμενος τῆς
γλυπτικῆς!

Κ. Π.

ΔΑΛΜΑΤΙΑ.

Ἡ ἀρχαία ῥωμαϊκὴ Δαλ-
ματία (illyria barbara) πε-
ριελάμβανεν ἅπασαν τὴν χῶ-
ραν τὴν μεταξὺ Ἰστρίας,
Δυρράχίου, Ἀδριατικοῦ κόλ-
που καὶ Δουνάβεως· ἀλλὰ
σήμερον καταστάσα ἐπαρ-
χία τῆς Αὐστριακῆς μοναρ-
χίας, περιεσάλη εἰς τὸ δέκα-
τον σχεδὸν τῆς παλαιᾶς της
ἐκτάσεως, περιοριζομένη ἀ-
πὸ τὸν Ἀδρίαν καὶ τὴν
Βοσνίαν καὶ μέρος τῶν στρα-
τιωτικῶν μεθερίων τῆς Μο-
ναρχίας (τὰ Βαλεδίχια ὄρη.)

Περὶ τῆς σημερινῆς δὲ
μόνον Δαλματίας καὶ ἰδίως
περὶ τῶν πόλεων Σπαλά-
τρου ὅπου τὰ ἀνάκτορα τοῦ
ῥωμαίου αὐτοκράτορος Διο-
κλητιανοῦ, καὶ τῆς Πόλης,
ἐγράφη ὁλόκληρος ἀρχαιο-
λογικὴ βιβλιοθήκη ὑπὸ Γερ-
μανῶν Γάλλων καὶ Ἀγγλων.
— Σήμερον πρωτεύουσά της
εἶναι ἡ Ζάρα.

Ἡ Δαλματία, χώρα πλή-
ρης μεγάλων ῥωμαϊκῶν ἀ-
ναμνήσεων, μὲ τὸν ἐξάριστον
θησαυρὸν τῆς γηραιᾶς ἀρ-
χαιότητος, εἶναι γῆ κλασ-
σικὴ σχεδὸν, καθὼς εἰ

